ETTEVÕTLUS

Andrus Saar Setomaal

Septembri keskel külastas Setomaad tuntud sotsioloog Andrus Saar. Värska veekeskuses toimunud istumisel andis ta lühikese ja kommenteeritud ülevaate käesoleva aasta juunis lõppenud sotsioloogilisest uuringust «Eesti väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arengusuundumused.»

Uuringus võrreldi seisu aastal 2005 ja 2008. Olulise infona võib uuringu tulemustest välja tuua, et ettevõtlus väljaspool Tallinnat on jalgu alla saamas. Ettevõtete juhid on nooremad ning haritumad ning vähenenud on meessoost tippjuhtide osakaal. Samas on juhtidest suur puudus ning just põhjusel, et tänane ettevõtlus vajab mitmekülgsemate oskustega ja haritumaid juhte. Ettevõtjad on muutunud oluliselt nooremateks — põhiosa ettevõtjaid on kuni 39-aastased.

Hea märk on ka selles, et töötajaid on hakatud rohkem koolitama — viiendikul ettevõtetest on koolitatud viimaste aastatega kõiki töötajaid.

Uuring näitab, et koostöö teadusasutustega on ettevõtetel jätkuvalt väga nõrk. Eriti aga koduturule suunitletud ettevõtetel.

Viimaste aastatega on toimunud murrang informatsioonis. Ettevõtjad on tunduvalt rohkem informeeritud võimalikest toetustest ning toetuse kasutajate arv on oluliselt suurenenud.

Ohuna peab märkama eksportivate ettevõtete vähenemist viimas kolme aasta jooksul ning ka seda, et pooled eksportijad täidavad vaid juhuslikke eksporditellimusi.

Kogu uuringut saate lugeda: http://www.mkm.ee/failid/1VKE_2008_aruanne_.pdf

EAS-i starditoetus lõpeb

Alates tulevast aastast lõpetab EAS alustavale ettevõtjale starditoetuse väljastamise. Samas lubati EAS infopäeval, et täiendatakse kasvutoetuse programmi. Mis sellest lõpuks saab ning mismoodi see korrigeeritud toetus alustajatele sobib, selgub järgmise aasta alguses.

Siinkohal on aga kõigil, kel plaanis oma ettevõtmisega alustada ning ka selleks toetust EAS-lt taotleda, võimalus teha seda veel sel aastal.

Projekt «Ettevõtluskeskkond»

Eelmises Setomaa lehes kirjeldatud projekt jätkub novembris viimase, kolmanda osaga Piusa Ürgoru Puhkemaja uues seminarimajas 14.novembril käesoleval aastal. Oodatud on nii esimeses kahes osas osalenud inimesed kui ka uued. Kohal on ka külalisesinejad erinevatest ettevõtjate ühendustest.

Info ja registreerimine kuni 11.nov aadressil urmas@setomaa.ee.

PILDIUUDIS

Kullakõsõ juubelil

11. oktoobril tähistas Põltsamaa seto selts Kullakõsõ oma viieaastast juubelit vägeva kirmaskiga kultuurikeskuses. Pärast puudeistutamise tseremooniat, mida sootskal Silver Hüdsil ning Setomaa Valdade Liidu kultuurinõunikul Aare Hõrnal aitas läbi viia seto esiaednik Lembit Lennuk, läks lahti täispika kontserdi mõõtu seto leelokooride õnnitluste osa.

Kullakõstõ vanema õe Mikitamäe koori Helmise vanem Sulo Nurmeots meenutas, et alles viie aasta eest tuli Põltsamaal elav Maria Noormets murelikult tema jutule, kossad ja pealinik käte vahel. Viie aasta juubelil olid juba kõik Kullakõsõ koori 11 liiget perfektselt seto rõivis.

Liinatsurade poolt tervituseks mehise Siberi setode laulu esitamise eel sõnas Andreas Kalkun, et setode linnade Tartu, Tallinna ja Krasnojarski kõrvale on tulnud ka Põltsamaa.

Üllatusesinejatena astusid Eestisse soome-ugri hõimurahvaste päevade raames saabunud Udmurdi vanima folkloorirühma Invožo esinejad. «Jõudsime, nagu öeldakse, laevalt otse ballile,» teatas rühma eestkõneleja. Udmurtide hoogne laul ning särtsakas tants andis peole õige hoo sisse.

Tantsulusti jagus ka siis, kui lookas kaetud laua pealt ei jaksanud keegi enam süüa. (Igor Taro)

Leelo ja metsajaht said Poolas kokku

Oktoobri algul Poolas Ležajski linnas toimunud X Rahvusvaheliselt Jahikultuuri Festivalilt tõi Eesti esindus seto leelo abil I koha karika.

Viivika Kooser

Festivali esimene päev oli metsajahi päev, teisel päeval toimus kollektiividele jahikavade konkurss. Jahilkäik oli jahimeestele edukas. Vaatamata sellele, et ilm oli vihmane ja maapind porine, kütiti viis rebast.

Minu suurim elamus jahil oli hirve nägemine vabas looduses, see oli vapustavalt kaunist vaatepilt. Hirv ilmus äkitselt põõsastest ja seisis meie vaateväljas ainult mõne hetke. Pärast jahti toimus õhtune koosviibimine traditsiooniliste rituaalidega, milledest huvitavam oli noorte jahimeeste vastuvõtmine jahiseltsi liikmeteks. See rituaal meenutas rüütliks löömist. Õhtu jooksul tegid muusikat erinevad kollektiivid ning koosviibimine lõppes alles õhtuhämaruses.

Festivali kolmas päev algas jumalateenistusega kirikus. Pärast seda kõndisid jahiseltsid ja kollektiivid ühises rongkäigus puhkpilliorkestri saatel läbi Ležajski linna festivali toimumiskohta. Laval peeti kõnesid ja esinesid erinevad kollektiivid. Festivali raames toimunud konkursil esines 11 kollektiivi.

Peamisel olid kavad üles ehitatud jahisarvede signaalidele, kuid oli ka ainult lauludest koosnevaid kavasid. Nii mõnigi kollektiiv oli meie eelmiste esinemiste eeskujul sidunud kava lauludega. Grand Prix omistati sel aastal Ukraina kollektiivile, nende kava koosnes ainult jahisarvede muusikast. Meie üllatus oli suur, kui selgus, et I koha karikas kuulub Eestile.

RONGKÄIGUS: Kai Laanemaa ja Tea Roosimägi kõige ees.

Eestit esindas festivalil folkbänd Valgõ jänes koosseisus: Tõnu Vaask Sõmerpalust, Margus Fuchs, Vambola Vana, Kalev Laanesaar Tartust, Arne Põder Paidest, Tea Roosimägi Viljandist, Kai Laanemaa Oravalt ja Viivika Kooser Meremäelt. Tõnu Vaask ja Margus Fuchs osalesid festivalil neljandat korda, kõik teised on liitunud kollektiiviga hiljem.

Esimest korda saadi kokku viis aastat tagasi ning siis otsustati kava siduda rahvamuusikaga. Eelmisel aastal tõi Eesti folkbänd Valgõ jänes festivalilt auhinnaks Grand Prix. ■

Soomõ vanah pääliinah Turuh laulmah

Väiga väiko ettetiatamisõ aoga' läts 24. septembril sõidus Soomõ vana pääliina Turu poolõ. Suurt setokõisi sõbõr, karjalanõ Elina Aro pidi Turu Rahvaülikoolih loengut setokõisist ja tahtsõ ka', õt kiäki sääl laulasi'. Edimält oll plaan, õt tulõva' kuulsa' «Leiko» laulunaase', a näil olõ-õs tervüse' kõgõ pareba' ja nii otsiti ja otsiti, koni' sis jouti mii' väiko «Õiõ Seto'» laulupargini. Mi sõidi sinnä' katõgese — Airis Lasma ja ma'. Kuagi meist olõõi kimmäs killõlaulja, a midägi mi pruumnu' õks ollimi ja otstimi' julgõlt uma' laulu' Turuh ar' laulta'. Helsingist Turu liina om umbõs 200 km, tuu ao joosul proomõmi', õt kuis vällä tulõ ja opõmi' mitmõ laulu sõna' päähä, ka nuu', midä mii' muido laula-ai', midä laulva' tõõsõ'. Hüä, õt oll üteh mu väigokõnõ lauluraamat, kohe ma olõ seto laula kokko kogonu', nii ummi ku tõsi laula.

Kava pannimi' kokko nii, õt olõs õgasagamatsi laula: kõgõpäält tervtüslaul «Läke-ks kolka kul´atamma», minkõ sõna' mõtlimi' sõidu aigu vällä. Sis «Hällülaul» ja «Oi Unto Patparitski» Airisõ iistülemisõl, «Esäkene, helläkene» minolt, «Maamakõnõ» Airisõlt, «Präädi, präädi, vokikõnõ» minolt, linategemisõ laul «Ütle, mullõ, velekene» Airisõlt, paar salmilaulu ja lõpõtusõs «Lätsi alla lilli» Airisõlt. Tõõnõtõõsõ ala laulimi' killõt. Har´otamisõ aigu sai perüs pall´o naarda'! Vahepääl läts lauluproov väiga höste, Elina ja autojuhis olnu' Anders imehti' ja kulsi', õt kuis saa katõ laulja suust vällä tulla' nii mitmõhelüga' laul.

Turu liinah joudsõmi veid´o' tutvust tetä' Eesti keskusõga' (Varsinais-Suomen Viro-kekus) ja Turu kindlusõga'. Eesti keskusõ tüütäjä Päivi oll meele tiijuhis. Pia ollegi jo esinemisõ aig käeh. Alostimi julgõlt, a poolõ laulu pääl, sõnnnu «läävä laulu meil ladusahe» aigu nakas siski mul helü ts´uut värisemmä. A tuust huulmalda' laulimi uhkõlt laulu lõpuni.

Airis kõnõli soomõ keeleh kõigist laulast midägi, õt kullõja' saasi' arvu. Ka tuust kõnõli, õt minkõ peräst om kuuri vaia ja katõgese laulmisõst ja hingämisõ süsteemi selet ilosahe ar'. Hingämisõ kotusõ löüdminõ oll rassõ, tuuperäst õt laulta' oll vaia kogo aig, hõngu haarta' olõ-õs aigu.

Paistu, õt saimi' uma etteastõga' kõrda ja loengu lõpuh oll tenosõnnu ütleji pall´o. Elina kuts meid tõõsõlgi kõrral laulma, a olõs hüä ku sis olõs suurõp pargikõnõ — keväjä om Soomõh seto kultuuri nätäl.

Arotimi Airisõga', õt no' võimi' julgõlt esinemiskutsit vasta võtta' — saami' kõrda külh! Paistus, õt suurõh kokkohoiupoliitikah nakaski' tulõma kutsit väikobalõ pargilõ rohkõba ku innebidi, mi k´aumi' aoga üteh. Vahtsõnõ aig, vahtsõ' nõudmisõ'. Hüä, õt õks kutstas ja laulta' saa. (Ahvena Marika) ■